

УДК 339.9

Чернецька О.В.*

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ДО ЕНЕРГЕТИЧНОГО РИНКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Тривалий час твердження про недоторканність природних монополій у енергопостачанні вважався непорушним. Проте в процесі детального аналізу стає очевидним, що базою для всіх сучасних реформ у енергетиці є те, що конкуренція як притаманний економічній системі принцип найбільш придатна для проведення структурних реформ.

Значним кроком до підвищення конкурентоспроможності українського енергетичного ринку стало приєднання 24 вересня 2010 року України до організації Енергетичного Співтовариства. Відповідний протокол був підписаний в Скоп'є міністром палива і енергетики України Юрієм Бойком і міністром економіки Македонії Фатміром Бесимі в рамках 8 засідання Ради ЄС.

Рада міністрів ЄС схвалила вступ України і Молдови до цієї організації в грудні 2009 року. Разом з тим, для остаточного завершення процедури вступу сторони повинні були прийняти закон про газ, який би відповідав правилам ЄС. Остаточним кроком процедури вступу буде ратифікація протоколу Верховною Радою України.

У липні 2010 року Україна виконала вимогу фінансування модернізації ГТС - ухвалення закону про лібералізацію газового ринку, тим самим виконавши основну умову приєднання до Енергетичного Співтовариства. (Закон України «Про засади функціонування ринку природного газу» від 8 липня 2010 року N 2467-VI).

Європейське Енергетичне Співтовариство створили 1 червня 2006 року з метою поширення досвіду внутрішнього енергетичного ринку ЄС на країни Східної Європи та сприяння залученню інвестицій в енергетичну галузь країн-учасниць угоди. Воно також здійснює свою діяльність на засадах лібералізації енергетичних ринків та імплементації законодавства ЄС у сферах електроенергії, газу, докільля та відновлюваної енергії. На сьогодні до Співтовариства входять 27 країн Євросоюзу та Балканського регіону.

Приєднання України до європейського Енергетичного співтовариства сприятиме залученню інвестицій в українську енергетику, а також відкриє для українських компаній доступ на європейський енергетичний ринок. Це посилить безпеку поставок та дасть можливість вітчизняним енергетичним компаніям вести переговори з європейськими партнерами на рівні та в одному правовому полі.

Вступ до Енергетичного співтовариства означає передусім формування спільного ринку та безпеку енергопостачання. Це має значення і для інвестиційного клімату.

Секретаріат Енергетичного співтовариства вже збирає заявки щодо інвестицій до енергетичної галузі України, вартість яких сягнула кількох мільярдів євро.

Слід зазначити, що розширення Енергетичного Співтовариства за рахунок України вигідне і європейським державам: адже це означатиме більш надійний транзит газу до Західної Європи.

* здобувач кафедри світового господарства та міжнародних економічних відносин Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, головний економіст Головного управління економіки та інвестицій Київської міської державної адміністрації

Для забезпечення інтенсивного розвитку енергетичного комплексу України вкрай важливим є розвиток транскордонного співробітництва в даній сфері.

Серед актуальних транскордонних проектів в енергетичній сфері слід зазначити наступні наступні.

1. Транскордонне співробітництво у сфері будівництва та модернізації газопроводів. Зразком такого співробітництва може слугувати Проект «Будівництво газопроводу високого тиску «Сороки-Ямпіль», бюджет якого складає 8,2 млн грн.

2. Транскордонне співробітництво у сфері запровадження енергоощадних технологій. В Сумській області реалізується польсько- український проект «Впровадження енергоощадних технологій для регіональних органів влади». В рамках даного проекту модернізують об'єкти соціальної сфери з використанням технологій нового покоління.

3. Транскордонне співробітництво у сфері розвитку нетрадиційних джерел енергії. Зазначений сегмент транскордонного співробітництва спрямований на підвищення та вирівнювання в порівнянні з показниками Європейського Союзу частки замінників традиційних джерел енергії, що також визначено в Європейській енергетичній хартії. Прикладом такого співробітництва можна назвати пільний українсько-польський проект із запровадження відновлювальних джерел енергії, який охоплює Люблінське воєводство та Волинську область, має за мету використання відходів деревообробної промисловості для виробництва пелет (брикетів з відходів деревини), вирощування енергетичної лози, збільшення площ під посіви ріпаку, виробництво біодизеля, біогазу, а також запровадження нового енергоощадного обладнання підвищеного коефіцієнту корисної дії.

4. Транскордонне співробітництво в галузі електроенергетики. Практичним прикладом інтеграції українських енергетичних мереж в європейську систему було створення від'єданого від української енергетичної мережі так званого «Бурштинського острова» у західній частині України, зя якого електроенергія експортується до Угорщини, Словаччини та Румунії. Слід зазначити, що Європейська Комісія фінансово сприяє поступовому приєднанні України до транс-європейських електроенергетичних мереж.

Для забезпечення інтенсивної інтеграції України до енергетичного ринку ЄС слід перш за все гармонізувати законодавчу базу України.

В ЄС у 2009 році було прийнято Третій енергетичний пакет, який набере чинності у 2011 р, що складається з п'яти директив. Третій енергетичний пакет забезпечуватиме права усіх європейських громадян скористатись перевагами, що надає прозорий та конкурентний енергетичний ринок, а саме: вільний вибір постачальників, конкурентні ціни, безпека постачання енергоресурсів. З метою досягнення цих цілей нові правила передбачають:

- розірвати повний цикл в енергетичній сфері, тобто відділити функції підприємств з видобування та продажу енергоресурсів від функцій з транспортування, що уможливить лібералізацію ринків електроенергії та газу;

- посилення транскордонну торгівлю в сфері енергетики;

- створення більш ефективні національні регуляторні органи;

- сприяння транскордонному співробітництву та інвестуванню;

- сприяти більшій прозорості діяльності енергетичних компаній;

- підвищення солідарність між державами-членами ЄС.

Висновки

Поглиблення інтеграції до Європейського Союзу в енергетичній сфері, вдосконалення нормативно-правової бази, залучення приватних інвестицій та використання кредитних інструментів надзвичайно ефективно сприятиме розвитку енергетичної сфери економіки України зокрема, та економічної ситуації – в цілому.

Можливість доступу до європейських технологій та впровадження європейських стандартів гармонічно проеволюює в інтенсивний розвиток енергозберігаючих технологій та підвищення конкурентоспроможності енергетичного сектору української економіки.